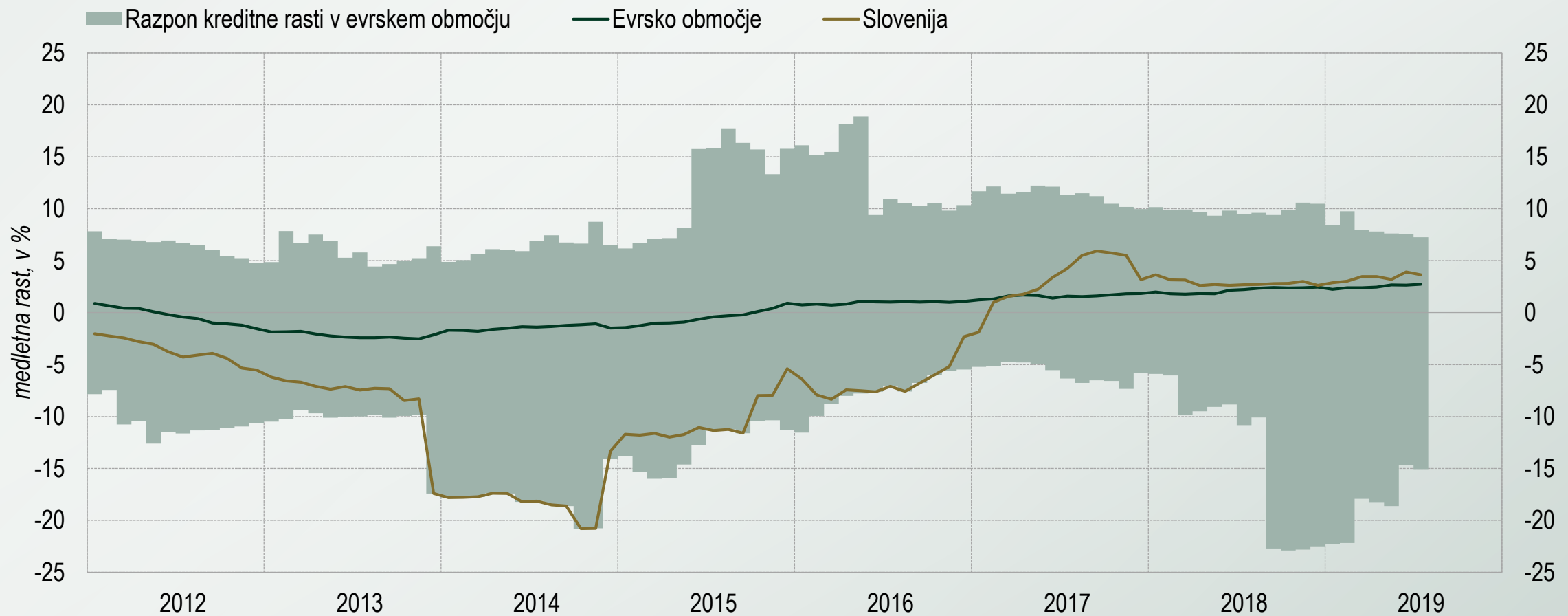

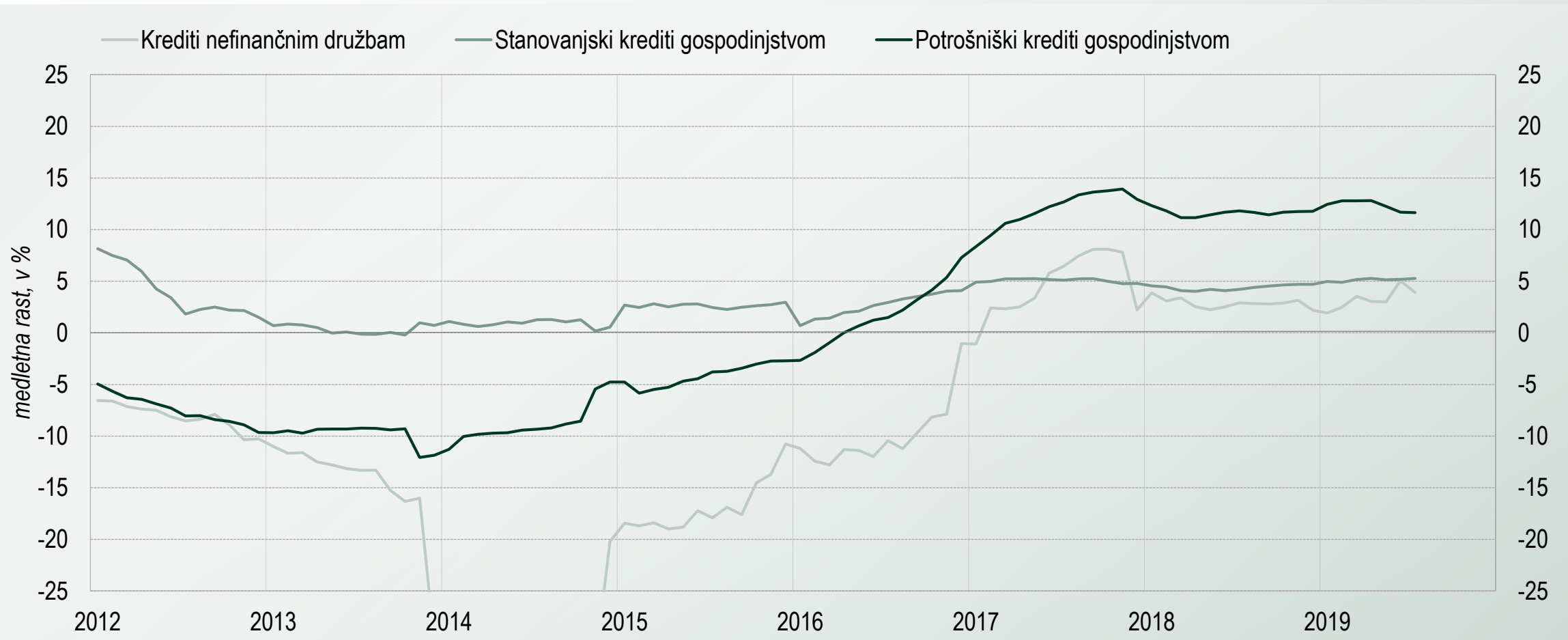
Zaostritev ukrepov na področju kreditiranja prebivalstva

Kreditna rast v SLO primerljiva s povprečjem EMU

VIR: ECB SDW.

Kreditna rast v SLO neenakomerna med segmenti

VIR: PORFI.

Namen makrobonitetnih ukrepov

Zagotavljanje finančne stabilnosti – cilj Banke Slovenije po 4. členu ZBS-1

- preprečevanje prekomernega kreditiranja
- preprečevanje prekomernega zadolževanja
- preprečevanje rahljanja kreditnih standardov.

Banka Slovenije pristojna in odgovorna za opravljanje makrobonitetnega nadzora nad bankami - ZMbNFS

17. člen (pristojnosti in naloge nadzornih organov)

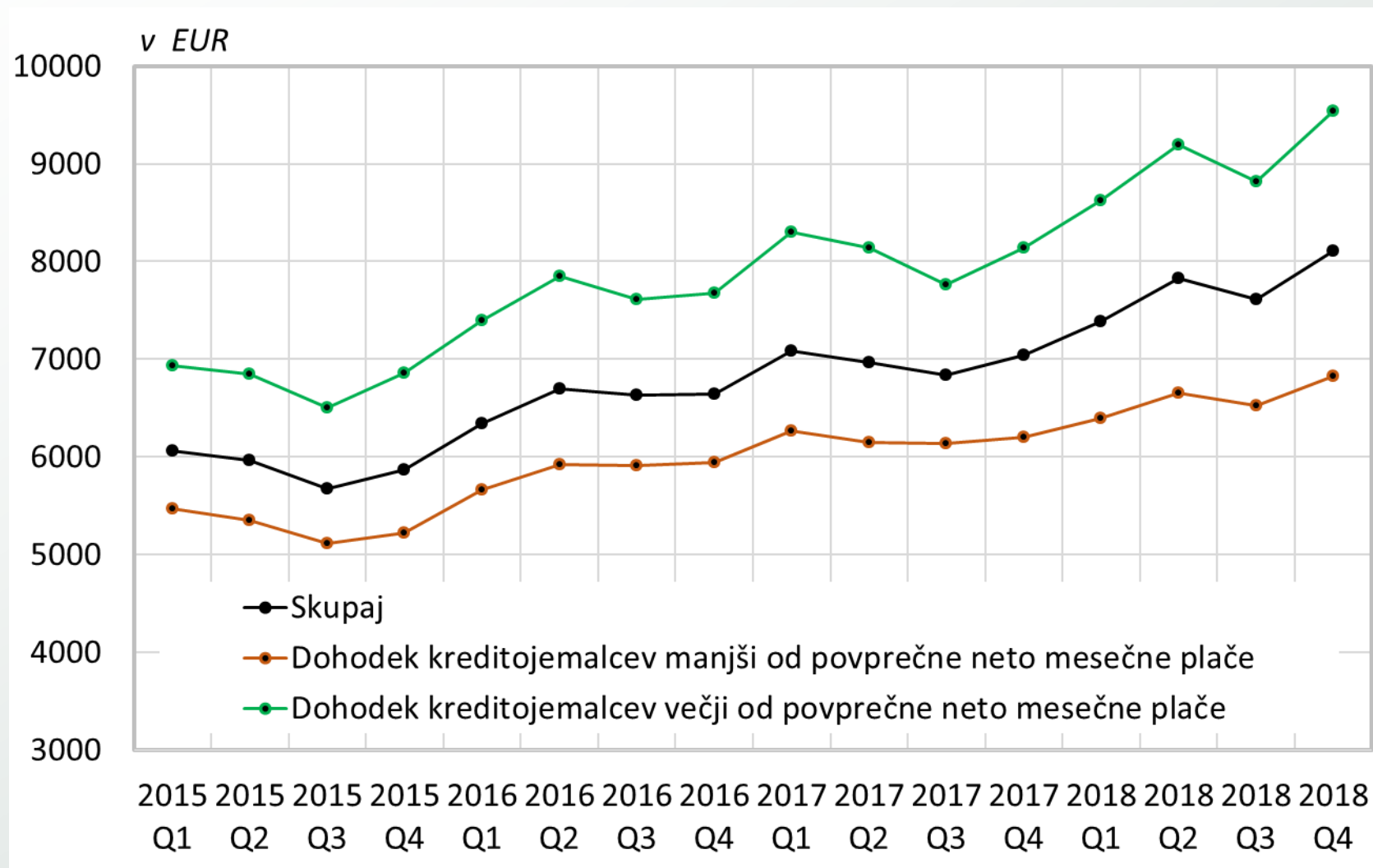
(1) Nadzorni organi so pri izvajanju makrobonitetne politike pristojni in odgovorni za opravljanje makrobonitetnega nadzora nad finančnimi družbami, za nadzor katerih so pristojni po področnih zakonih.

19. člen (makrobonitetni nadzorni ukrepi in instrumenti)

Nadzorni organ lahko za izvrševanje makrobonitetne politike in usmeritev odbora izreče naslednje nadzorne ukrepe in instrumente:

16. ...zlasti bonitetne in druge zahteve za omejevanje kreditne rasti...

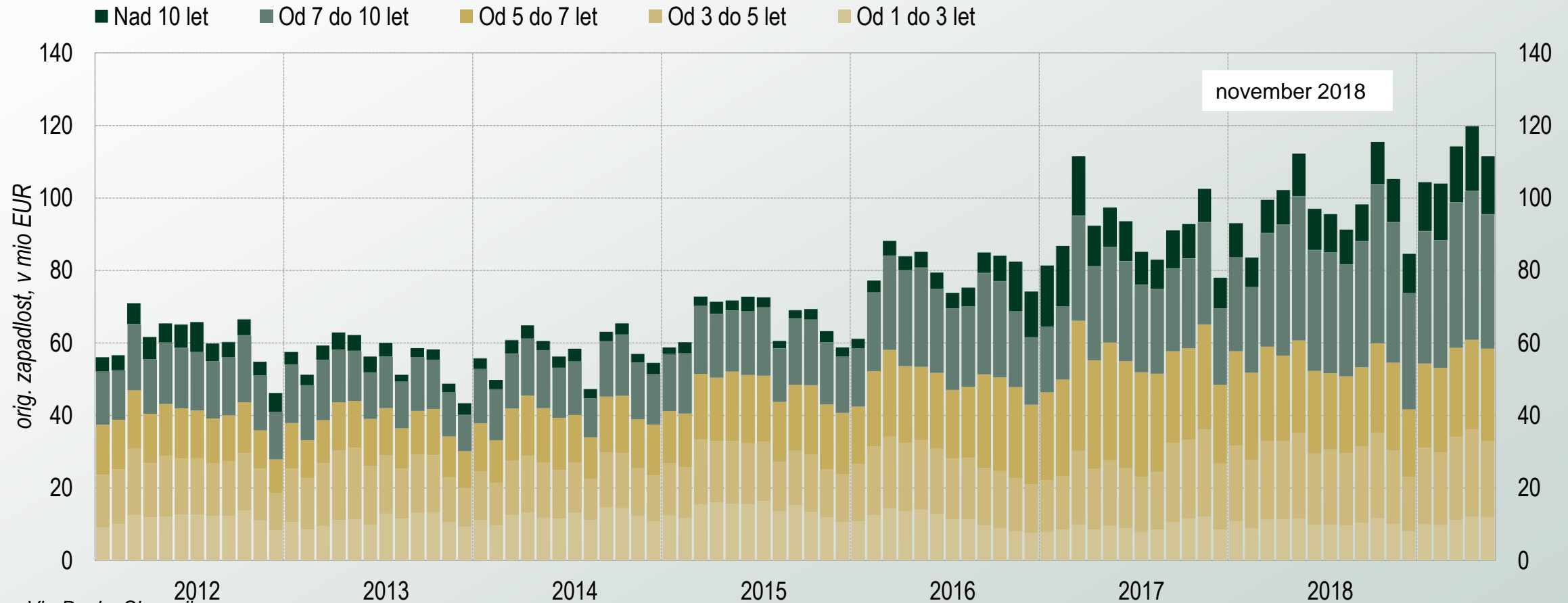
Povprečna višina potrošniškega posojila hitro narašča

Vir: Banka Slovenije.

Visoka in naraščajoča ročnost potrošniških posojil

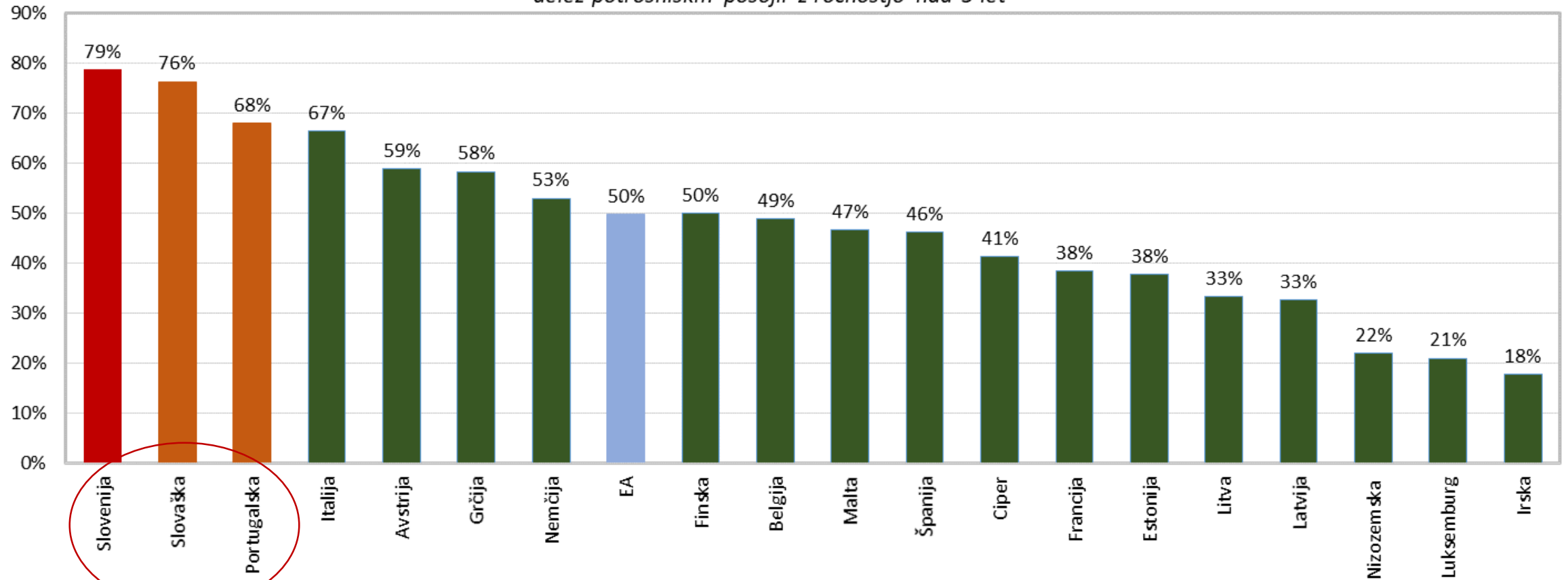
... ter neupoštevanje makrobonitetne omejitve ročnosti so, podobno kot v drugih članicah evrskega območja, zahtevali ukrepanje.

Vir: Banka Slovenije.

Slovenija z najdaljšimi ročnostmi potrošniških posojil

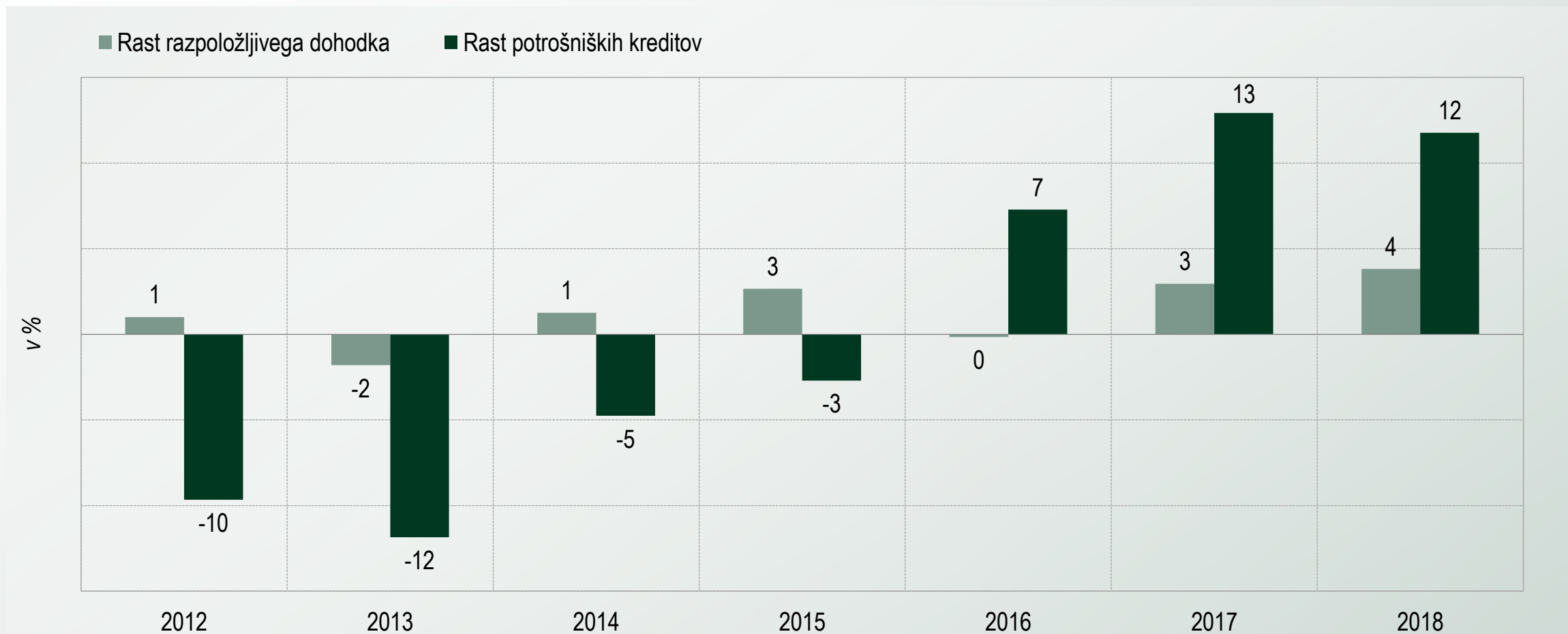
delež potrošniških posojil z ročnostjo nad 5 let

države, ki so uvedle omejitev ročnosti za potrošniška posojila

Vir: ECB.

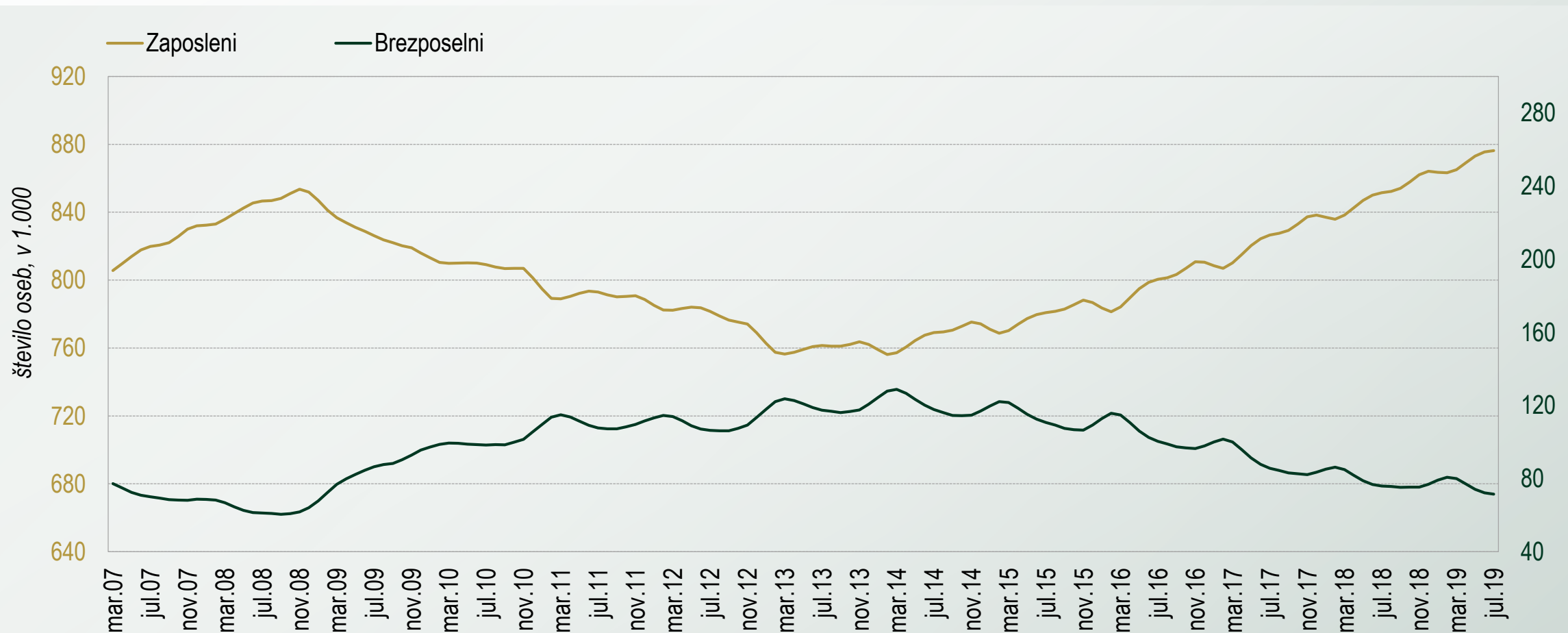
Potrošniški krediti in razpoložljivi dohodek

VIR: SURS, PORFI.

Spremenjene makroekonomske razmere v SLO

Gibanja na trgu dela

Viri: SURS, ZRSZ, preračuni Banke Slovenije.

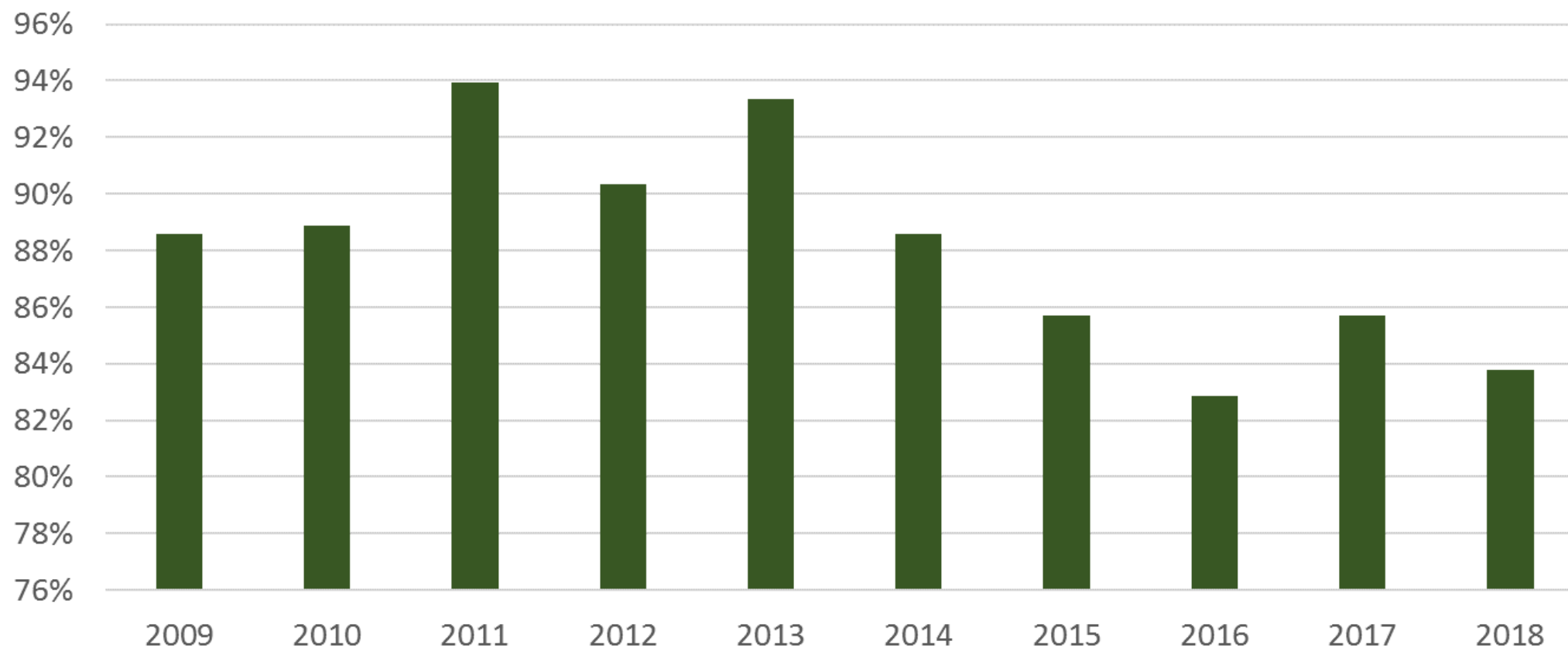
Opomba: Seriji v grafu sta prikazani kot 3-mesečne drseče sredine.

Potrošniška posojila že zdaj breme za večino kreditojemalcev

Tekom krize so krediti potrošnike bremenili še bolj

Kolikšno breme predstavljajo za gospodinjstva nakupi na obroke ali druga nestanovanjska posojila?

Veliko ali srednje veliko breme (kot delež respondentov, ki ima tovrstne obveznosti)

Dosedanje ukrepanje Banke Slovenije

STANOVANJSKA POSOJILA	POTROŠNIŠKA POSOJILA
<p>September 2016: priporočilo glede omejitve razmerja:</p> <ul style="list-style-type: none">- med obrokom kredita in prihodkom kreditojemalca (DSTI)- med višino kredita in vrednostjo nepremičnine, s katero je kredit zavarovan (LTV). <p>November 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">• ukrep ne prinaša bistvenih sprememb• DSTI enak, a zavezujoč tudi za stanovanjske kredite• LTV ostaja enak (priporočilo). <p><u>Dovoljena odstopanja:</u> DSTI: 10 %.</p>	<p>November 2018:</p> <ul style="list-style-type: none">- razširitev priporočila glede omejitve razmerja med obrokom kredita in prihodkom kreditojemalca (DSTI)- priporočilo, da ročnost ne preseže 10 let. <p>November 2019:</p> <ul style="list-style-type: none">• instrument omejevanja ročnosti zavezujoč• najdaljša dovoljena ročnost kreditov 7 let• DSTI enak, a zavezujoč <p><u>Dovoljena odstopanja:</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ Ročnost: 15 %▪ DSTI: 10 %.

Kako so banke upoštevale priporočila

Odstopanja še vedno visoka (H1 2019)

Stanovanjska posojila:

- LTV: 21 %
- DSTI: 18 %.

Potrošniška posojila:

- ročnost nad 10 let: 14 %
- ročnost nad 7 let: 50 %

Vsebina priporočila in zavezujočega ukrepa - primerjava

Priporočilo (veljavno od septembra 2016)

"Priporoča se, da banke že pri odobravanju kreditov (pri oceni kreditne sposobnosti) smiselno upoštevajo omejitve, ki jih v postopku izvršbe na denarno terjatev dolžnika opredeljujeta Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), torej prejemke, ki so izvzeti iz izvršbe in **omejitve izvršbe na dolžnikove denarne prejemke.**"

102. člen ZIZ

Na dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, ter na odškodnino iz naslova izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti je mogoče seči:

1. za denarne terjatve, razen za terjatve, navedene v 2. točki tega odstavka, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, **da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči;**

Sklep (veljaven od 1. 11. 2019)

6. člen

2. "Ne glede na višino dohodka, mora potrošniku po plačilu vseh obrokov iz naslova kreditnih pogodb vsak mesec **ostati najmanj znesek v višini 76 % minimalne bruto plače, kot jo določa zakon, ki opredeljuje minimalno plačo. Če potrošnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, mu mora ostati tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.**"

- banke na to (ali katero drugo) določbo priporočila nikoli niso podale pripomb,
- Banki Slovenije so v večini primerov zagotavljale, da so priporočilo ustrezno prenesle v interne politike in da so z njim skladne.

Slovenija pri ukrepanju ni osamljena

Makrobonitetne ukrepe za področje kreditiranja prebivalstva je uvedla večina (20) evropskih držav.

	AT	BE	HR	CY	CZ	DK	EE	FI	FR	DE	GR	HU	IE	IT	LT	LV	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SK	SI	ES	SE	UK	IS	LI	NO
DSTI, DTI				■	■		■					■				■				■	■	■	■	■						
Ročnost					■		■											■		■	■	■	■	■						
LTV				■	■	■	■	■				■	■		■	■			■	■	■	■	■	■		■		■	■	■

Vir: ESRB.

Banke že zdaj ne kreditirajo upokojencev...

Kritiki ukrepa BS:

213 tisoč od 380 tisoč upokojencev, ki prejema starostno pokojnino do 700 EUR, kredita pri bankah ne bo moglo več dobiti

Dejansko stanje v 2018:

- **le 0,8 % stanovanjskih kreditov po znesku je bilo odobrenih starejšim od 65 let,**
- **le 5,9 % potrošniških kreditov po znesku je bilo odobrenih starejšim od 65 let.**

Banke tej starostni skupini že zdaj praktično niso odobravale stanovanjskih kreditov.

Banke že zdaj ne kreditirajo oseb z nizkimi dohodki...

Kritiki ukrepa:

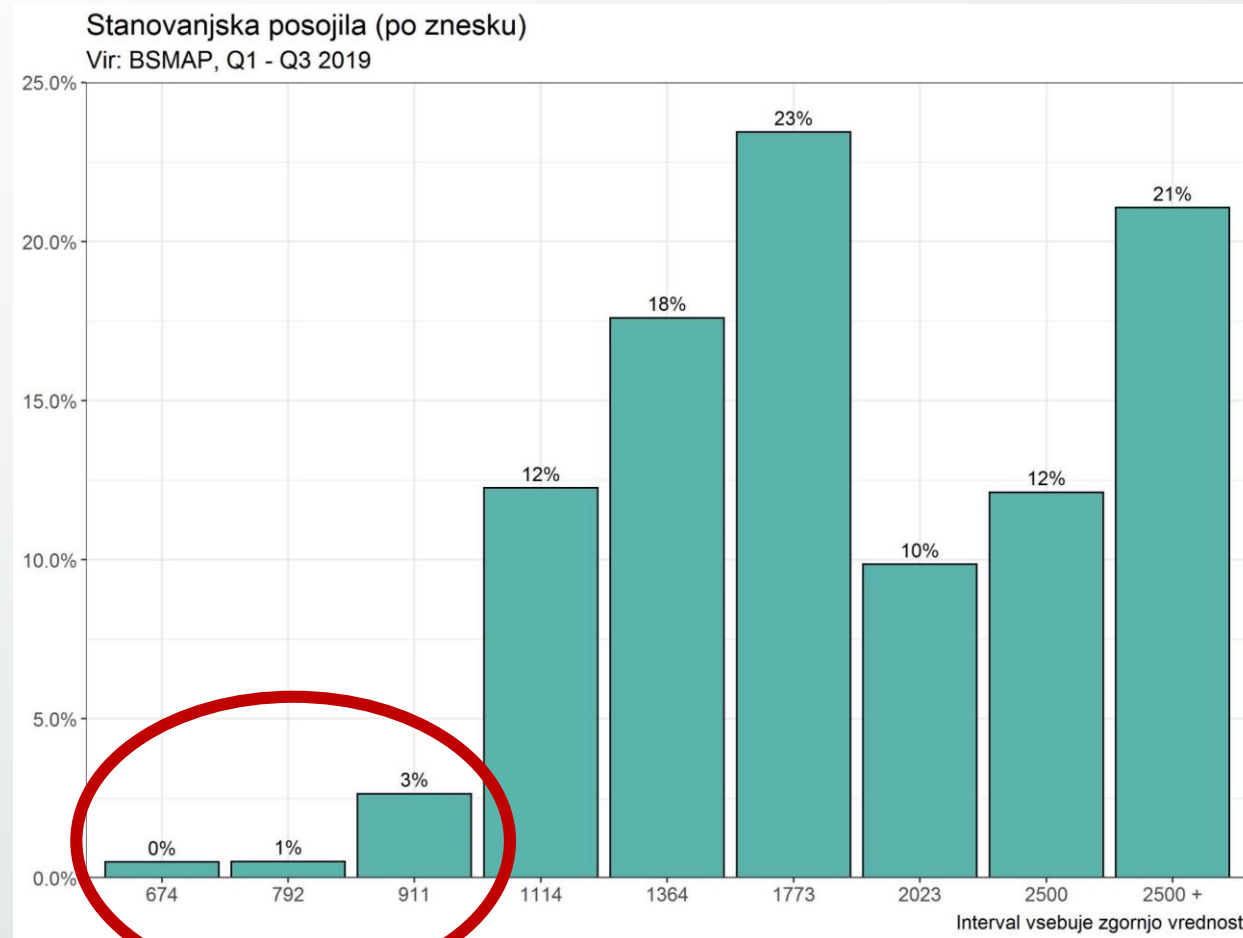
vsaj **20 % zaposlenih (114 tisoč)**, ki prejema neto plačo do 928 EUR (podatki SURS), in preživlja enega ali so-preživlja enega otroka, ne bo moglo dobiti kredita"

Dejansko stanje v 2018:

- le 4 % stanovanjskih kreditov po znesku je bilo odobrenih do višine dohodka, ki omogoča preživljanje dveh otrok,
- le 20 % potrošniških kreditov je bilo odobrenih do višine dohodka, ki omogoča preživljanje dveh otrok.

Banke tem dohodkovnim skupinam že zdaj praktično niso odobravale stanovanjskih kreditov.

Banke že zdaj ne kreditirajo oseb z nizkimi dohodki...

Ali zahteve BS banke res omejujejo?

Dejansko odobrena posojila najpogosteje ne presegajo omejitev

Štiričlanska družina z dvema mladoletnima otrokoma.

Plača kreditojemalca: 1.119 EUR (povprečna neto plača v Republiki Sloveniji v juliju 2019)

Obstoječi krediti: 0 EUR

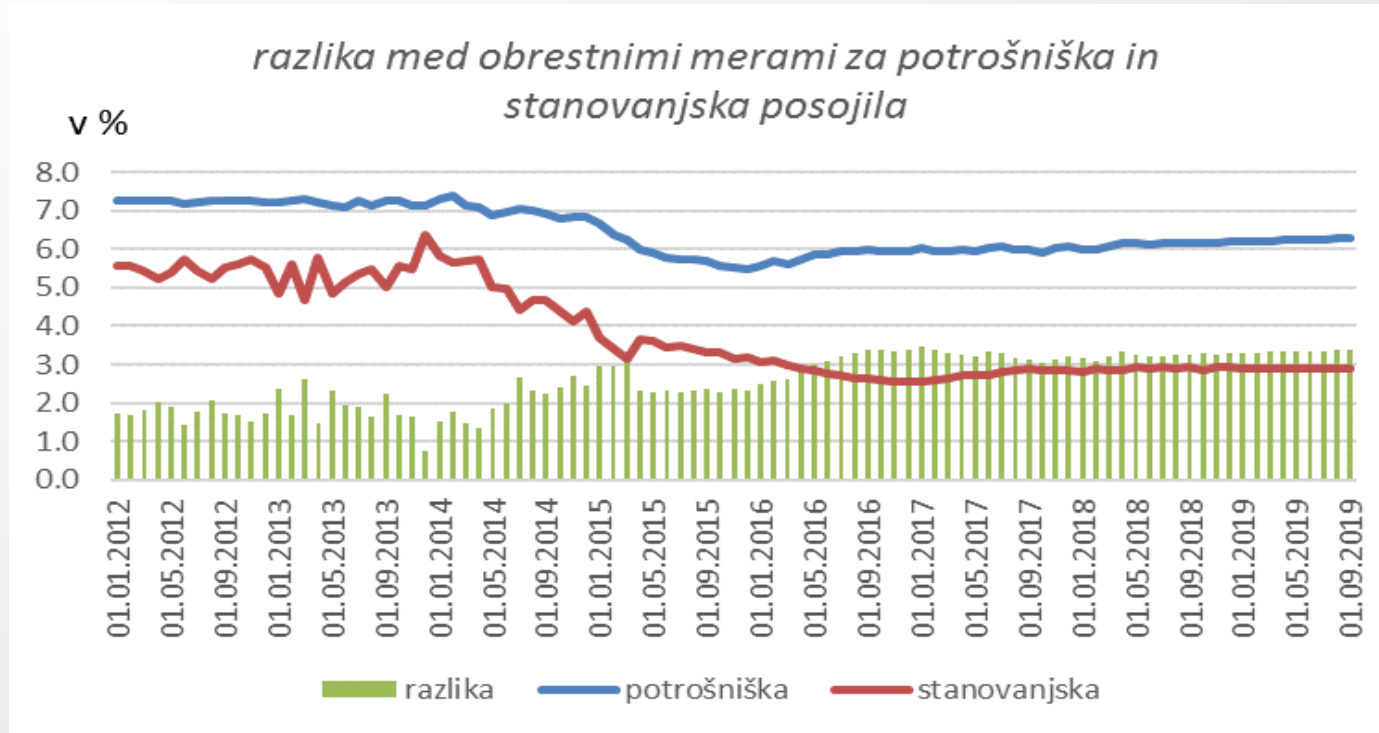
Kreditna sposobnost = $1.119 - (715+237) =$ maksimalni znesek mesečnega odplačila 167 EUR

	Znesek potrošniškega kredita na 7 let	Znesek stanovanjskega kredita na 20 let
Maksimalni znesek kredita po 1. 11. 2019 po izračunu ZBS	največ 11.500 EUR	največ 30.000 EUR
Najpogosteje odobreni znesek kredita v letu 2018 pri dohodku v višini povprečne plače	5.000 EUR	30.000 EUR

Vir: ZBS, Banka Slovenije.

Banke bolj motivirane za odobravanje potrošniških posojil

Ukrep BS naslavlja in v večji meri učinkuje na potrošniška posojila.

Vir: Banka Slovenije.

Opomba: Prikazana je razlika med nespremenljivimi obrestnimi merami.

Banke bolj motivirane za odobravanje potrošniških posojil

Ukrep BS naslavlja in v večji meri učinkuje na potrošniška posojila.

Stroški kreditojemalca s potrošniškim oziroma stanovanjskim kreditom v višini 15000 evrov.

	variabilna OM	fiksna OM
potrošniški (gotovinski)	19.356	19.548
stanovanjski	16.562	17.152
razlika potr.-stan.	2.794	2.396

Vir: spletne strani bank, 4. 11. 2019.

Opomba: Gre za 7 letni, nezavarovan kredit.

V Sloveniji so obrestne mere višje

